

MUHTASARI

- Jarida hili linatoa uchambuzi wa mifumo ya hali ya hewa, mwelekeo wa msimu wa mvua za msimu wa vuli katika kipindi cha Oktoba hadi Disemba 2016 na athari zake kwa sekta mbali mbali zikiwemo kilimo na usalama wa chakula, mifugo na wanyamapori, maliasili na utalii, nishati na maji, mamlaka za miji, afya pamoja na menejimenti za maafa.
- Mwelekeo wa msimu unaonyesha kwamba mvua chache zinatarajiwa katika maeneo mengi ya nchi, wakati maeneo ya pembezoni mwa Ziwa Viktoria pamoja na yale ya kusini mwa nchi mvua zinatarajiwa kuwa za kuridhisha.
- Mvua zinatarajiwa kuchelewa kuanza katika maeneo mengi nchini Aidha zikianzia katika ukanda wa Ziwa Viktoria na pia katika maeneo machache ya pwani ya Kaskazini katika mwezi Oktoba, 2016.

MWELEKEO WA MIFUMO YA HALI YA HEWA KATIKA KIPINDI CHA OCTOBA HADI DESEMBA, 2016

Hali ya Joto la chini ya wastani iliyopo katikati mwa eneo la Kiikweta la Bahari ya Pasifiki na Magharibi mwa Bahari ya Hindi (pwani ya Afrika Mashariki) inatarajiwa kuendelea kuwepo katika kipindi cha Oktoba hadi Disemba, 2016 ambapo katika eneo la Mashariki mwa Bahari ya Hindi (Indonesia) hali ya joto la juu ya wastani iliyopo inatarajiwa kuendelea katika kipindi cha msimu wa vuli. Hali hii inaashiria kuwepo kwa upepo wenye unyevunyevu hafifu kutoka Mashariki kuelekea pwani ya Afrika Mashariki. Hali ya joto la chini ya wastani katika Bahari ya Pasifiki ijulikanyo kwa jina la *La Niña* inatarajiwa. Aidha, hali ya mfumo huu wa upepo unatarajiwa kusababisha upungufu wa mvua katika maeneo ya Kaskazini na yale ya Kaskazini-mashariki mwa nchi. Hata hivyo, katika eneo la magharibi mwa Bahari ya Hindi joto la wastani linatarajiwa kuwepo kuelekea mwezi Disemba, 2016 na hivyo kupelekea kuchelewa kuanza kwa mvua katika maeneo yanayopata misimu miwili ya mvua. Vile vile, kuongezeka kwa joto katika eneo la Kusini-mashariki mwa Bahari ya Atlantiki karibu na pwani ya Angola, hususani katika miezi ya Oktoba na Disemba, 2016 kunatarajiwa kusababisha kuwepo na upepo wenye unyevunyevu hafifu kutoka katika misitu ya Kongo kuelekea katika maeneo ya Magharibi, Kusini-magharibi na katikati mwa nchi na hivyo kusababisha upungufu wa mvua katika maeneo hayo. Hali ya joto la wastani katika eneo la Kusini-magharibi mwa Bahari ya Hindi katika miezi ya Oktoba hadi Disemba, 2016 inatarajiwa kupunguza matukio ya vimbunga na hivyo kusababisha mvua chache katika msimu wa vuli.

MWELEKEO WA MVUA ZA MSIMU WA VULI MWAKA 2016

Mvua za vuli ni mahususi katika maeneo ya Nyanda za Juu Kaskazini-mashariki, pwani ya Kaskazini na visiwa vya Unguja na Pemba, ukanda wa Ziwa Victoria pamoja na kaskazini mwa mkoa wa Kigoma. Kutokana na mifumo ya hali ya hewa iliyopo na inayotarajiwa, kuna uwezekano mkubwa wa uhaba wa mvua na mtwanyiko hafifu katika kipindi cha msimu wa mvua wa vuli kwa mwaka 2016. Maeneo ya pwani ya Kaskazini pamoja na yale ya Nyanda za Juu Kaskazini-mashariki yanatarajiwa kuwa na vipindi virefu vya bila mvua. Mvua za kipindi cha Oktoba - Disemba 2016 zinatarajiwa kuwa za wastani hadi chini ya wastani kwa maeneo ya pembezoni mwa Ziwa Viktoria. Maeneo mengi ya ukanda wa Ziwa Viktoria, pwani ya Kaskazini, Nyanda za Juu Kaskazini-mashariki yanatarajiwa kuwa na mvua za chini ya wastani hadi wastani. Mwelekeo mzima wa mvua za msimu wa vuli ni kama ilivyoonyeshwa katika kielelezo 1. Maelezo ya kina juu ya mwelekeo wa msimu wa mvua ni kama ifuatavyo:

- (a) **Mvua za Vuli 2016 (kwa maeneo yanayopata misimu miwili ya mvua)**

Kanda ya Ziwa Viktoria (Mikoa ya Kagera, Mara, Mwanza, Geita, Simiyu na Shinyanga)

Mvua zinatarajiwa kuanza katika maeneo ya mkoa wa Kagera mnamo wiki ya kwanza ya mwezi Oktoba, 2016 na kusambaa katika mikoa ya Mwanza, Geita, Mara, Simiyu na Shinyanga kufikia wiki

ya tatu ya mwezi Oktoba, 2016. Mvua hizi zinatarajiwa kuwa za chini ya wastani hadi wastani isipokuwa katika maeneo ya pembezoni mwa Ziwa Viktoria hususan mikoa ya Kagera, Mwanza na Geita ambapo mvua za wastani hadi chini ya wastani zinatarajiwa.

Ukanda wa Pwani ya Kaskazini (Mikoa ya Dar es Salaam, Tanga, Pwani, Visiwa vya Unguja na Pemba pamoja na kaskazini mwa mkoa wa Morogoro)

Maeneo ya mkoa wa Tanga mvua zinatarajiwa kuanza wiki ya tatu ya mwezi Oktoba, 2016 na kusambaa katika maeneo ya mkoa wa Dar es Salaam, visiwa Unguja na Pemba na kaskazini mwa Mkoa wa Morogoro katika wiki ya nne ya mwezi Oktoba, 2016. Mvua hizi zinatarajiwa kuwa za chini ya wastani hadi wastani. Vipindi virefu vya kutokuwepo na mvua vinatarajiwa katika maeneo mengi hususani katika miezi ya Oktoba na Novemba, 2016.

Nyanda za juu Kaskazini Mashariki (Mikoa ya Kilimanjaro, Arusha na Manyara)

Mvua katika maeneo haya zinatarajiwa kuanza katika wiki ya tatu ya mwezi Novemba, 2016 na zinatarajiwa kuwa za chini ya wastani hadi wastani katika maeneo mengi.

(b) Mvua za Msimu (Novemba – Aprili) kwa maeneo yanayopata msimu mmoja wa mvua

Msimu wa mvua za Novemba hadi Aprili ni mahususi kwa maeneo yanayopata msimu mmoja wa mvua kwa mwaka (Magharibi mwa nchi, kanda ya kati, Nyanda za Juu Kusini-magharibi, kusini mwa nchi na pwani ya Kusini). Mvua katika maeneo haya zinatarajiwa kuchelewa kuanza katika maeneo mengi. Mvua hizi zinatarajiwa kuwa za chini ya wastani hadi wastani katika maeneo mengi isipokuwa maeneo ya pwani ya Kusini, hususani katika maeneo ya mkoa wa Mtwara na kusini mwa mkoa wa Lindi na kusini-mashariki mwa mkoa wa Ruvuma, ambapo mvua za wastani hadi chini ya wastani zinatarajiwa. Mwelekeo mzima wa mvua za msimu wa vuli ni kama ilivyoonyeshwa katika kielelezo 1. Maelezo ya kina juu ya mwelekeo wa msimu ni kama ifuatavyo:

Kanda ya Magharibi (Mikoa ya Kigoma, Tabora, Katavi na Rukwa)

Mvua zinatarajiwa kuanza katika wiki ya nne ya mwezi Oktoba, 2016 katika mkoa wa Kigoma na kusambaa katika mikoa ya Rukwa, Katavi na Tabora katika wiki ya tatu ya mwezi Novemba, 2016 na kwa ujumla mvua hizi zinatarajiwa kuwa za chini ya wastani hadi wastani.

Kanda ya kati (Mikoa ya Singida na Dodoma)

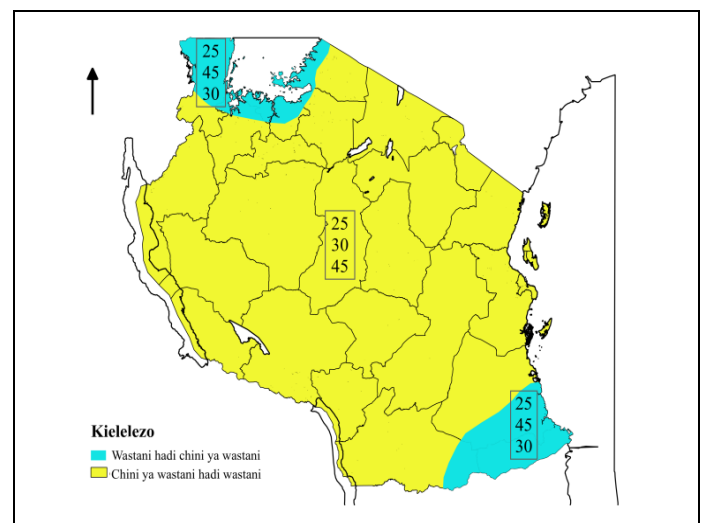
Mvua zinatarajiwa kuanza katika wiki ya pili ya Mwezi Disemba, 2016 na zinatarajiwa kuwa za chini ya wastani hadi wastani katika maeneo mengi.

Nyanda za juu Kusini-Magharibi (Mikoa ya Mbeya, Iringa, Njombe na kusini mwa Morogoro)

Mvua zinatarajiwa kuanza katika wiki ya pili ya mwezi Disemba, 2016 na zinatarajiwa kuwa za chini ya wastani hadi wastani katika maeneo mengi.

Maeneo ya kusini na pwani ya kusini (Mikoa ya Ruvuma, Lindi na Mtwara)

Mvua zinatarajiwa kuanza katika wiki ya pili ya mwezi Disemba, 2016 na zinatarajiwa kuwa za chini ya wastani hadi wastani katika maeneo mengi isipokuwa katika maeneo ya mkoa wa Mtwara na kusini mwa mkoa wa Lindi na kusini-mashariki mwa mkoa wa Ruvuma, ambapo mvua za wastani hadi chini ya wastani zinatarajiwa.

Kielelezo 1: Mwelekeo wa mvua katika msimu huu wa Oktoba hadi Disemba 2016

ATHARI NA USHAURI

Kilimo na Usalama wa Chakula

Kwa kuwa katika maeneo mengi ya nchi, mvua za msimu wa mvua zinataraajiwa kuchelewa kuanza na zinataraajiwa kuwa chini ya wastani hadi wastani, hali ya unyevunyevu katika udongo inataraajiwa kuwa si ya kuridhisha kwa ustawishaji wa mazao. Wakulima wanashauriwa kuandaa mashamba na pembejeo mapema pamoja na kuzingatia ushauri wa maafisa ugani wa kilimo kwa matumizi sahihi ya ardhi na mbegu. Aidha, wakulima wanashauriwa kutumia kwa uangalifu na kuhifadhi akiba ya chakula waliyonavyo.

Malisho, Maji kwa ajili ya mifugo na Wanyama pori

Upungufu wa malisho na upatikanaji wa maji kwa ajili ya mifugo na wanyama pori unatarajiwa katika maeneo mengi ambayo mvua za chini ya wastani zinataraajiwa. Wakulima katika maeneo hayo wanashauriwa kuhifadhi malisho ya mifugo. Aidha, wafugaji wanashauriwa kuvuna mifugo ikiwa katika hali nzuri kiafya. Vilevile, wakulima wanashauriwa kuzalisha na kuhifadhi malisho ya kutosha ili yatumike katika kipindi cha upungufu wa mvua. Milipuko ya magonjwa inataraajiwa katika kipindi cha msimu hivyo inashauriwa mifugo na wanyama kufanyiwa chanjo za mara kwa mara. Matukio ya migogoro baina ya wakulima na wafugaji kutokana na uhaba wa malisho na maji kwa ajili ya mifugo, wanyamapori na shughuli nyingine za kiuchumi yanatarajiwa kujitokeza hususan katika maeneo ambayo mvua za chini ya wastani zinataraajiwa. Hivyo, Mamlaka za wanyama pori pamoja na jamii iishio katika maeneo hayo wanashauriwa kuchukua hatua stahiki dhidi ya migogoro ambayo inaweza kujitokeza. Katika maeneo mengi ya nchi ambapo mvua za chini ya wastani zinataraajiwa, kutakuwa na upungufu wa malisho kwa ajili ya wanyamapori hivyo hatua mbadala zichukuliwe kupunguza athari.

Maliasili na Utalii

Katika maeneo yanayotarajiwa kupata mvua za wastani hadi chini ya wastani, Mamlaka za usimamizi wa shughuli za utalii na hifadhi za wanyamapori zinashauriwa kuchukua hatua stahiki. Hatua hizo ni pamoja na kuzuia uharibifu wa miundombinu kama vile barabara na madaraja ndani ya hifadhi dhidi ya athari za vipindi vifupi vya mvua kubwa vinavyoweza kujitokeza katika kipindi cha msimu wa vuli 2016.

Maji na Nishati

Kwa vile mabwawa mengi yako katika maeneo yanayotarajiwa kupata mvua za chini ya wastani, upungufu wa maji kwenye mabwawa unatarajiwa kutokea, hivyo inashauriwa maji yaliyopo yatumike kwa uangalifu. Upungufu wa nishati ya umeme wa maji unaweza kujitokeza hivyo njia mbadala za uzalishaji wa nishati ya umeme zinashauriwa zitumike. Wananchi wanashauriwa kuzingatia taratibu za uvunaji, uhifadhi na matumizi endelevu ya rasilimali maji.

Mamlaka za Miji

Mamlaka za miji pamoja na wananchi wanashauriwa kuchukua hatua za kuhakikisha kuwa mifumo na njia za kupitisha maji zinafanyakazi katika kiwango cha kutosha ili kuepusha maji kutuama na kupelekea mafuriko na uharibifu wa miundombinu. Aidha, hatua hizo zichukuliwe hata katika maeneo yanayotarajiwa kupata mvua za chini ya wastani hadi wastani kwa sababu vipindi vifupi vya mvua kubwa vinaweza kujitokeza.

Sekta ya Afya

Kutokana na uhaba wa maji salama unaotarajiwa kwa shughuli za binadamu ikiwemo usafi wananchi wanashauriwa kuchukua hatua stahiki ili kuzuia milipuko ya magonjwa. Aidha Sekta ya Afya inashauriwa kuchukua hatua stahiki ili kupunguza athari zinazoweza kujitokeza.

Menejimenti ya Maafa

Mamlaka za maafa na wadau wengine wanashauriwa kuchukua hatua stahiki katika utunzaji wa mazingira, upatikanaji wa maji safi na salama, na usambazaji wa madawa, maji na chakula ikiwa ni hatua za kujiandaa na kukabiliana na majanga yanayoweza kutokea kutokana na vipindi vya mvua za chini ya wastani zinazotarajiwa.

Mwelekeo wa mvua uliotolewa hapa umezingatia zaidi kipindi cha msimu (miezi mitatu) na hali ya mvua katika maeneo makubwa. Hivyo, viashiria vinavyochangia mwenendo wa mifumo ya hali ya hewa na mabadiliko ya muda mfupi katika maeneo madogo utazingatiwa katika uchambuzi wa utabiri wa muda wa kati na mfupi. Watumiaji wa taarifa za utabiri huu wanashauriwa pia kufuatilia tabiri za saa 24, siku 10 pamoja na za mwezi kama zinavyotolewa na Mamlaka ya hali ya Hewa Tanzania. Mamlaka ya Hali ya Hewa inawashauri watumiaji wa taarifa za hali ya hewa ikiwa ni pamoja na wakulima, wafugaji, Mamlaka za Wanyamapori, Mamlaka za Maji na Afya waendeleo kutafuta, kupata na kufuata ushauri wa wataalamu katika sekta husika.

Linatayarishwa na:

Mamlaka ya Hali ya Hewa Tanzania

Ghorofa ya 3, 4 na 10 -Ubungo Plaza – Barabara ya Morogoro .

S.L.P 3056 Simu. 255 -(0) 22 – 2460706-8 ; Nukushi: 255 - (0) 22 – 2460718 Barua pepe: (1) met@meteo.go.tz (2) agromet1_tz@meteo.go.tz

Dar es Salaam JAMHURI YA MUUNGANO YA TANZANIA